

Richman, W. M.; Reynolds, W. L. Injustice On Appeal: The United States Courts of Appeals in Crisis

Oxford: Oxford University Press, 2013, 237 s.

Tereza Pondikasová*

Univerzitní profesori W. M. Richman a W. L. Reynolds jsou autory mnoha ceněných článků a publikací týkajících se aktuálních otázek soudního rozhodování a soudnictví. Publikace *Injustice On Appeal: the United States Courts of Appeals in Crisis*, kterou vydalo nakladatelství Oxford University Press v tomto roce, shrnuje výsledky jejich více než třicetiletého výzkumu, jehož předmětem byl vývoj rozhodování U. S. Circuit Courts of Appeals.¹ V tomto období se Circuit Courts of Appeals potýkaly s dramatickým nárůstem počtu případů. Vzhledem k jisté rigiditě soudního systému k rozšiřování soudcovských řad vedl tento nárůst k přetížení systému a, jak napovídá název publikace, ke krizi.

Nabízí se otázka, zda má provedený výzkum rozhodovací činnosti Circuit Courts of Appeals a závěry z něho vycházející hodnotu i pro českého čtenáře. Na tuto otázku se pokusím záhy odpovědět.

U. S. Circuit Courts of Appeals, kterých je ve Spojených Státech celkem třináct, rozhodující o odvoláních, která byla podána proti rozhodnutím U. S. District Courts.² Roční nápad Circuit Courts of Appeals činí více než 50 000 případů a ve většině řízení představují tyto soudy poslední soudní instanci, pouze zlomek sporů se dostane až před U. S. Supreme Court (publikace hovoří o méně než 150 případech ročně).³ Vzhledem k tomu, že Circuit Courts of Appeals mohou zaujímat závazné precedenty, patří mezi nejvýznamnější soudy v americkém soudním systému.

V právní teorii se dlouhodobě hovoří o stírání rozdílů mezi systémy common law a kontinentálním právním systémem. Ač náš právní řád nepřiznává ani rozhodnutím nejvyšších soudů váhu závazného precedentu, hovoří se minimálně o jejich argumentační přesvědčivosti či quasiprecedenčním významu. Narůstající nápad je skloňován i v naší zemi, zvláště v souvislosti s dovolací agendou Nejvyššího soudu. Pokud bychom se pokusili význam Circuit Courts of Appeals přirovnat k některému ze soudů naší soudní soustavy (byť s vědomím, že je srovnáváno nesrovnatelné), byl by to pravděpodobně právě Nejvyšší soud, poslední článek soustavy civilních i trestních soudů, jehož rozhodnutí významně ovlivňují vývoj judikatury a měla by vést ke sjednocování interpretace právních norem. Vzhledem k tomu, že americké soudy se s krizí potýkají již delší dobu, je vhodné z její analýzy (samozřejmě přiměřeně, s ohledem na specifika českého

soudního systému) čerpat poznatky a možná řešení vedoucí ke zmírnění krize.

Publikace *Injustice On Appeal: the United States Courts of Appeals in Crisis* se skládá ze čtrnácti kapitol a závěrečného shrnutí. Úvod (Introduction) seznamuje čtenáře s významnou rolí Circuit Courts of Appeals v americkém právním systému a s důvody, proč je změna, kterou rozhodování těchto soudů v průběhu třiceti let prošlo, tak pozoruhodná. První kapitola (A Brief History of the Circuit Courts) navazuje výkladem o historickém vývoji soudů a s pomocí čísel názorně poukazuje na obrovský nárůst nápadu od konce šedesátých let dvacátého století do současnosti.

Proměna role soudů spolu s růstem nápadu postupně vedla k vytvoření specifického systému, pro který se ujalo označení „Appellate Triage“ nebo také „Two-Track system“. Základem tohoto systému je rozdělení soudních řízení do dvou skupin – menšímu množství vybraných případů je věnována „plná pozornost“,⁴ u ostatních se uplatní opatření, která se postupně vyvíjela v souvislosti s přetížením soudů.

Rozbor těchto „appeal-expediting devices“⁵ jsou v publikaci věnovány kapitoly 3–8. Tyto praktiky spočívají především ve snížení počtu publikovaných rozhodnutí (tedy těch, která mají precedenční hodnotu), zvýšení počtu řízení, která jsou rozhodována bez jednání, a přenosu části rozhodovací činnosti ze soudců na administrativní síly justice.⁶ U každého z opatření je rozebráno, jaké důvody vedly k jeho zavedení, jaké argumenty stojí proti jeho využívání, a konečně také to, jaký vliv má dané opatření na právní systém.

Od jednotlivého postupující autoři k obecnému – kapitola 9 (The Cumulative Effect of the Appellate Triage Regime) rozebírá vliv uplatňování „Appellate Triage“ na soudní rozhodování. Autoři dochází k alarmujícímu závěru, že uplatňovaný model znevýhodňuje účastníky řízení v běžných, drobných kauzách, oproti těm, které se jeví např. ekonomicky závažnější. Závěr publikace se soustředí na rozbor možného řešení krize, které autoři spatřují v navýšení počtu soudců.

Třebaže publikace *Injustice On Appeal: the United States Courts of Appeals in Crisis* pojednává o krizi amerických odvolacích soudů, obsahuje myšlenky a podněty velmi dobře zobecnitelné a aplikovatelné i pro český soudní systém. Publikace představuje vzácný zdroj informací o americkém soudnictví, a také o tom, k jakému vývoji v soudním rozhodování může dojít v průběhu pouhých třiceti let.

* Mgr. Tereza Pondikasová, studentka doktorského studijního programu Právnícké fakulty Masarykovy univerzity, Brno.

¹ V překladu je tyto soudy možné označit jako Odvolací federální obvodní soudy Spojených Států, pro přesnost však budu i nadále užívat jejich označení v anglickém jazyce „Circuit Courts of Appeals“.

² Obvodní nebo též okresní soudy Spojených Států.

³ Nejvyšší soud Spojených Států.

⁴ Jsou projednávány podle „Learned Hand tradition“.

⁵ Volně přeloženo jako „opatření vedoucí k urychlení řízení“.

⁶ Bez zajímavosti není, že k velmi obdobným opatřením, resp. metodám zajišťujícím zrychlení soudního rozhodování, dospěl v souvislosti s nárůstem agendy i Court of Justice of the European Union.